

Udskriftsdato: 3. januar 2026

KEN nr 9291 af 22/06/2010 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2010-6-0987

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2010-6-0987

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2010-6-0987

Resumé

Klager – en person – klagede over chefredaktørens blog "[B's navn]gate, TV 2 og kildebeskyttelse" i Berlingske Tidende og på berlingske.dk.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Det er Pressenævnets opfattelse, at debatsider, hvor udefrakommende kan skrive uredigerede debatindlæg, som udgangspunkt ikke er omfattet af medieansvarsloven, idet der er tale om en uredigeret envejskommunikation. Blogindlægget "[B's navn]gate, TV 2 og kildebeskyttelse" er imidlertid et redigeret indlæg skrevet af avisens chefsredaktør. Nævnet finder herefter, at det påklagede indlæg må sidestilles med en leder-/klummeartikel, der omfattes af medieansvarsloven og derved Pressenævnets kompetence. Klagen realitetsbehandles herefter.

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at nævnet ikke har mulighed for at tage stilling til, hvorvidt [K]s kilde er [B], eller om klager har videregivet oplysninger, der kan identificere kilden.

Det er Pressenævnets opfattelse, at der i debatindlæg som det foreliggende må tillades en højere grad af frisprog end i nyhedsindslag og reportager. Pressenævnet finder, at indlægget klart fremstod som et indlæg, hvori chefredaktøren tilkendegav sin holdning til forskellige begivenheder og personer, herunder [K]. Nævnet finder, at redaktørens indlæg ikke overskred disse vide rammer for kommentarer, og nævnet udtaler ikke sin kritik af avisen.

Det følger af medieansvarsloven § 36, stk. 1, at anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er blevet bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Pressenævnet finder, at det påklagede udsagn fremstår som chefredaktørens vurdering og ikke en faktisk oplysning. Allerede af den grund er klager ikke berettiget til at få bragt et genmæle.

[K] har klaget til Pressenævnet over en artikel bragt på berlingske.dk og i Berlingske Tidende henholdsvis den 6. og 7. februar 2010, idet han mener, at god presseskik er tilsidesat, og mediet har afvist at bringe en "rettelse".

1 Sagsfremstilling

Berlingske.dk bragte den 6. februar 2010 en artikel på chefredaktørens blog under overskriften "[B's navn]gate, TV 2 og kildebeskyttelse" følgende:

"Et brud på fortrolighed og kildebeskyttelse i forbindelse med en efterhånden tre år gammel sag om indsættelse af jægersoldater i Irak har hærget overskrifterne i alle medier i den seneste uge. Forsvarsminister [A] er igen i den politiske skudlinje, hvor det er usundt at opholde sig ret længe. TV 2 er i den kollegiale skudlinje for at have fjumret rundt i forhold til at forsvare selve kronjuvelen i pressefriheden – beskyttelsen af kilder til væsentlige historier. Og som statister til et personligt opgør mellem tv-dokumentaristen [K] og [A]s spindoktor, [B], farer alle – politikere, medier og nu også politiet – rundt efter kilden, der gjorde det muligt for TV 2 at kende til den hemmelige indsætning af danske jægersoldater i Irak før Folketingets Udenrigspolitiske Nævn – belagt med alle mulige fortrolighedsklausuler – fik den information, som i øvrigt godt 200 andre mennesker ifølge Forsvarsministeriet allerede kendte til.

I TRE ÅR HAR TV 2's ledelse vidst, hvem der i april 2007 ringede til journalist [C], for at fortælle om den hemmelige indsættelse af jægersoldater. En oplysning der ifølge forsvaret kunne være farlig for de danske soldaters liv at få ud i offentligheden. TV 2 bragte historien og beskyttede kilden.

Den beslutning er besynderligt nok overhovedet ikke det centrale i den igangværende debat. Det er det blevet, efter at en anden TV 2 medarbejder, [D], fandt det betimeligt at sætte Forsvarsministeriet på som arbejdssted for kilden, og så blev han sendt på afspadsering på ubestemt tid. [K] har udpeget [A]s spindoktor, [B], som kilde, men vil ikke offentliggøre beviset – endnu. Han opgiver hensynet til andre involverede som grund, men så skulle han nok ikke selv have taget låget af sagen i det hele taget. [B] truer med at anlægge injuriersag mod [K] men tøver betænkeligt længe med det. Dermed bringer han sin minister ind i et minefelt, og det virker betænkeligt i forhold til en mand, der har til opgave lige præcis at hjælpe sin minister med at tage sig bedst muligt ud politisk. Nu jagter politiet så kilden, fordi sagen er politianmeldt af SF'eren [F].

Hvorfor kommer denne sag frem og udløser så megen ballade lige nu?

Fordi [K] har meget at sige tak for sidst til [B] for, da samme [B] ved dygtigt spin fik miskrediteret [K]s kontroversielle film »Den hemmelige krig« fra 2006 om de danske soldaters indsats i Afghanistan. Det er faktisk svært at finde andre rigtigt gode grunde til, at [K] nu bryder med en kildebeskyttelse, der burde være lige så livsvigtig for ham som dokumentarist som for os andre.

Sagen får ekstra liv, fordi regeringen vredt beskyldte oppositionen for lækagen i 2007, selv om den tilsyneladende var sket, allerede inden oppositionen overhovedet blev informeret. Nu skal den anklage betales tilbage.

Fordi forsvarsministerens stol længe har stået usikkert efter Jægerbog-skandalen, og fordi det selvfølgelig er interessant for oppositionen at gå efter en af regeringens populære ministre, hvis han kan ansvarliggøres i forbindelse med lækagen.

Fordi det forekommer helt vanvittigt, hvis forsvaret på den ene side selv har betegnet lækagen som livsfarlig for de danske soldater og på den anden side måske selv har været årsag til lækagen. Fortsættelse følger!”

Berlingske Tidende bragte en identisk artikel den 7. februar 2010.

Yderligere oplysninger

Forud for offentliggørelsen af det påklagede blogindlæg bragte filmmagasinet Ekko den 25. januar 2010 på sin hjemmeside Ekkofilm.dk en artikel under overskriften ”*Spindoktor bragte soldaters liv i fare*” og underoverskriften ”*Forsvarsministerens pressechef, [B], lakkede fortrolige oplysninger til TV 2, som bragte [G] og andre jægersoldaters liv i fare, siger [K]*”. Af artiklen fremgik følgende:

”...

Men i virkeligheden var det [A]s egen spindoktor, der gav oplysningerne til TV 2. Det siger [K] i det nye nummer af Filmmagasinet Ekko.

Stærkt fortrolige oplysninger

Afsløringen falder i et større interview, hvor instruktøren bag Den hemmelige krig for første gang fortæller om sine erfaringer med at tale magten imod.

”Den 26. februar flyver TV 2's [C] hjem fra Irak sammen med [A],” siger [K].

”Få timer efter de er landet, ringer [A]s rådgiver, [B], til [C]. Han har nogle stærkt fortrolige oplysninger, som han gerne vil dele med TV 2. [B] fortæller, at [A] har besluttet, at der skal sendes jægersoldater til den danske lejr.”

...

”Det paradoksale er, at der er mange, som kender historien,” siger [K].

”Der sidder journalister på TV 2, Politiken og DR, der alle ville kunne fortælle den samme historie. Men de vil ikke. Enten fordi de ikke vil kompromittere deres kilder, eller fordi de er bekymrede for konsekvenserne.

...”

Advokat Anders K. Németh skrev i en pressemeddelelse den 30. januar 2010:

”Gennem dagspressen er undertegnede blevet bekendt med, at [B], særlig rådgiver for forsvarsministeren, via sin advokat [H], agter at udtage injuriestævning mod [K].

I den forbindelse er jeg, som advokat for [K], blevet forelagt en lydoptagelse der utvetydigt dokumenterer, at [B] er ophavsmand til den i medierne omtalte læk vedrørende udstationering af jægersoldater i Irak i 2007.

Min klient imødeser derfor en injuriesag med sindsro.

Idet hensynet til kildebeskyttelse prioriteres højere end muligheden for at fremkomme med beviser til en straffesag mod [B], vil lydoptagelsen, indtil videre, ikke blive offentliggjort.”

Klager og avisens chefredaktør korresponderede efter offentliggørelsen vedrørende indholdet af debatindlægget. Avisen tilbød undervejs at bringe et debatindlæg, men afviste at rette i blogindlægget. Af korrespondancen kan henvises til følgende e-mails:

[K]s e-mail af 6. februar 2010:

”I din blog skriver du, at jeg har brudt kildebeskyttelsen. Det er faktisk forkert. Ingen af mine kilder er blevet kompromitteret. Det er netop kildebeskyttelse, der er årsag til, at lydfilen endnu ikke er offentliggjort. Jeg vil gerne bede dig rette fejlen i din blog. Sagen er i øvrigt alt andet end en personlig fejde. Der er min optik både væsentlig og principiel. Hvis du er interesseret vil jeg meget gerne tale med dig om det. Du kan altid få fat i mig på [telefonnummer].”

Berlingske Tidendes svar af 7. februar 2010:

”Det, du gør, hænger jo ikke sammen. Du går offensivt ud og fortæller alverden, at [B] er kilden til TV 2-historien, men du vil ikke fremlægge beviset, som jo må være det, der underbygger, at du mener at kunne afsløre kilden til TV 2-historien. For at vinde sagen mod [B] – hvis den måtte komme – så forstår jeg, at du har planer om at fremlægge lydfilen, fortælle hvem der ringede til [C] og dermed bryde kildebeskyttelsen og kompromittere dine kilder, når du står der i retten. Eller har jeg misforstået det, du er blevet citeret for flere steder?

Du har ret i at sagen er både principiel og væsentlig, men hvad er årsagen til, at du lige præcis du nu går ud i Ekko med udtalelserne? Hvad er dit ærinde i forhold til at ville afsløre TV 2’s kilde som værende [B]?”

Af [K]s svar af samme dag fremgik bl.a. følgende:

”Jeg tror ikke at du kan have set mig citeret for noget i forbindelse med injuriesagen, for jeg har ikke udtalt mig. Med du skal vide at jeg ikke kommer til at kompromittere mine kilder ([B] er selvsagt ikke blandt mine kilder). Ender injuriesagen i retten vil fremlæggelsen af lydoptagelsen alene ske efter aftale med kilden. Ligesom pressemeddelelsen der blev udsendt, og som indeholdt oplysningen om lydfilen, var godkendt af kilden. Derfor vil jeg forsat sætte pris på at du retter det i din blog.”

Avisen afviste endeligt ved e-mail af 10. april 2010 at rette i sin blog. Af svaret fremgik bl.a. følgende:

”Du vælger i forbindelse med Ekko-interviewet at offentliggøre, hvad der er indholdet på et bånd, som du end ikke selv har optaget, og som ifølge DR er optaget under private omstændigheder og med iagttagelse af fuld kildebeskyttelse.”

2 Parternes synspunkter

2.1 [K]s synspunkter

[K] har anført, at blogindlægget er i strid med god presseskik, og at følgende udsagn er faktisk forkert og skadeligt for klagers virke som journalist: ”Det er faktisk svært at finde andre rigtigt gode grunde til, at [K] nu bryder med en kildebeskyttelse, der burde være lige så livsvigtig for ham som dokumentarist som for os andre”.

Klager har afvist at have brudt kildebeskyttelsen. Hverken klager eller klagers advokat, Anders K. Németh, har afsløret, hvem der var kilderne til klagers oplysninger eller på anden måde foranlediget identificering. [K] har videre afvist at have offentliggjort indholdet på lydfilen. Klagers advokat har i en pressemeddelelse meddelt, at han er blevet præsenteret for en lydfil, der dokumenterer, at det er [B], der er ophavsmand til det omtalte læk. Det anføres netop, at indholdet ikke kan offentliggøres af hensyn til kildebeskyttelsen. Pressemeddelelsen var godkendt af den pågældende kilde til lydoptagelsen.

Avisen tilbød klager plads til et indlæg om klagers bevæggrunde for at have udtalt sig om lækagen i filmmagasinet Ekko, men har afvist at rette fejlen i debatindlægget.

2.2 Berlingske Tidende og berlingske.dks synspunkter

Avisen har afført, at artiklen ligger inden for rammerne af, hvad man må skrive i en blog og en klumme. Avisen har henvist til Pressenævnets kendelse af 25. juni 2009 i sag nr. 2009-6-0821.

Avisen har anført, at klager ikke har påvist, at det anvendte udtryk i klummen er faktisk forkert. Klager er imidlertid ad flere omgange blevet opfordret til at skrive på bloggen eller indsende et debatindlæg.

Det er avisens opfattelse, at [K] med interviewet i Ekko meget direkte og bevidst startede jagten på en konkret navngiven person, Forsvarsministeriets daværende pressechef [B] som påstået kilde til lækage-historien på TV 2 om indsættelse af jægere soldater i Irak.

I interviewet i Ekko angriber klager journalister på TV 2, Danmarks Radio og Politiken for at dække over kilden til TV 2-historien, som han altså mener sig berettiget til at afsløre på baggrund af et bevis – en hemmelig lydoptagelse –, som han ikke ønsker at fremlægge. Klager supplerer sin kildeafsløring med meget konkrete detaljer om, at den pågældende har ringet til en navngiven medarbejder på TV 2, og hvornår denne opringning har fundet sted.

Senere meddeler klager pressen via sin advokat, at han har en lydoptagelse, der ”utvetydigt dokumenterer, at [B] er ophavsmanden til den i medierne omtalte læk vedrørende udstationering af jægere soldater i Irak i 2007”.

Redaktøren angriber i sit blogindlæg, at [K] på den ene side afslører identiteten på en person på en lydoptagelse, som han dernæst vælger ikke at fremlægge, men i første omgang deponere hos sin advokat, for dernæst at hævde, at beviset ikke kan fremlægges af hensyn til kildebeskyttelse. Hvis klager ønsker at hævde kildebeskyttelse i forbindelse med lydoptagelsen, så måtte denne påstand også omfatte den person, som han har valgt at navngive og påstå skyldig i en meget alvorlig kriminell handling.

Det må ligeledes være helt legitimt at problematisere i en klumme, hvorfor [K] vælger, flere år efter lækagen fra 2007, at fremkomme med en meget alvorlig anklage rettet mod [B] i februar 2010, ligesom det forekommer relevant at nævne, at [B] og klager havde et konkret modsætningsforhold i forbindelse med filmen ”Den hemmelige krig”.

Klagers angivelige dokumentation til påstanden om, at [B] står bag lækagen, er en optagelse foretaget af en DR-journalist ved navn [I], som netop var klagers samarbejdspartner på filmprojektet. DR mener, at [I] har svigtet kildebeskyttelsen ved at videregive lydoptagelsen til klager, og [I] er fratrådt sit job i DR. Hvis [I] har svigtet kildebeskyttelsen ved at videregive lydoptagelsen til klager, så forekommer der at være en vis logik i at mene, at klager også bryder kildebeskyttelsen ved at fortælle, hvad han mener bevist på den pågældende lydoptagelse vedrørende [B] som værende manden bag lækagen til TV 2.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Axel Kierkegaard, Jan Kristensen, Lene Sarup og Otto Juhl Nielsen.

Det er Pressenævnets opfattelse, at debatsider, hvor udefrakommende kan skrive uredigerede debatindlæg, som udgangspunkt ikke er omfattet af medieansvarsloven, idet der er tale om en uredigeret envejskommunikation. Blogindlægget "[B's navn]gate, TV 2 og kildebeskyttelse" er imidlertid et redigeret indlæg skrevet af avisens chefredaktør. Nævnet finder herefter, at det påklagede indlæg må sidestilles med en leder-/klummeartikel, der omfattes af medieansvarsloven og derved Pressenævnets kompetence. Klagen realitetsbehandles herefter.

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at nævnet ikke har mulighed for at tage stilling til, hvorvidt [K]s kilde er [B], eller om klager har videregivet oplysninger, der kan identificere kilden.

Det er Pressenævnets opfattelse, at der i debatindlæg som det foreliggende må tillades en højere grad af frisprog end i nyhedsindslag og reportager. Pressenævnet finder, at indlægget klart fremstod som et indlæg, hvori chefredaktøren tilkendegav sin holdning til forskellige begivenheder og personer, herunder [K]. Nævnet finder, at redaktørens indlæg ikke overskred disse vide rammer for kommentarer, og nævnet udtaler ikke sin kritik af avisen.

Det følger af medieansvarsloven § 36, stk. 1, at anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er blevet bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Pressenævnet finder, at det påklagede udsagn fremstår som chefredaktørens vurdering og ikke en faktisk oplysning. Allerede af den grund er klager ikke berettiget til at få bragt et genmæle.

Afgjort den 21. juni 2010